

مروری بر نشست نگاه به کیفیت‌های زندگی شهری از دریچه سینما و ادبیات

تهیه و تنظیم: گروه مطالعاتی دبیرخانه جستار

مقدمه

درست هنگامی که برای ایجاد شهر مطلوب در حال واپس‌روی بودیم، تعبیر هوشمندانه بازآفرینی شهری در جهت توسعه اندیشه ایران‌شهری مطرح شد که به دقت نشان می‌دهد ارتقای کیفیت زندگی شهری تا سطح مطلوب ابتدا باید در ارتقای کیفیت اندیشیدن به ابعاد مطلوبیت زندگی شهری تجلی یابد. برنامه فرهنگی «جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری در چارچوب اندیشه ایران‌شهر» که از سال ۱۳۹۳ به همت شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران راه‌اندازی شده است، با پیگیری منش فکری متفاوتی که متکی بر اشتراک بین‌الذهانی است، سعی دارد با برنامه‌ریزی و برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی، به گرایش قابل تأملی که در دهه حاضر نسبت به گفت‌وگو و تعامل میان رشته‌ای در حوزه شهر شکل گرفته و امروز رواج قابل توجهی یافته است دامن بزند و با کمک گرفتن از اندیشمندان رشته‌های مختلف مرتبط با این پدیده متکثر (شهر)، مفهوم مطلوبیت را از زوایای گوناگون مورد بررسی قرار دهد و با روی هم گذاشتن دانسته‌ها برای تحقق حیات مطلوب شهری بکوشد. یکی از تأکیدات اصلی در سلسله نشست‌های «نگاه به کیفیت‌های زندگی شهری در محدوده‌ها و محله‌های

هدف بازآفرینی از دریچه هنر و ادبیات» آن است که شهر را به عنوان پدیداری بپذیریم که با انسان‌هایش تعریف می‌شود و برای پرداختن به شهر، ابتدا باید دنیای ساکنانش را دریافت؛ دنیایی که بیشتر از آن که معطوف به معقولات باشد، قائم به محسوسات است و نمی‌توان تنها با انتظام‌بخشی مبتنی بر عقلانیت کارشناسانه مکان‌ها، زندگی را در شهرها به جریان انداخت. انسان‌ها پیش از آن که با عقل و منطق با شهر روبه‌رو شوند، شهر را از دریچه حواس خویش درک می‌کنند؛ و واضح است که اگر در نسبت با شهر این‌گونه بیندیشیم، انسان و برداشت حسی او اهمیتی دوچندان می‌یابد. هر فرد، با جا گرفتن در شهر و تجربه مستقیم زندگی، رفته رفته شهری در درون خویش برپا می‌کند تا بتواند در آن قرار گیرد. هنگامی که شهر پیدا از هندسه و رنگ‌های چشم‌نواز تهی شود، سیمای شهر پنهان او کمرمق می‌گردد. هرگاه آوای گوش‌نواز شهر بیرونی خاموش شود، شاعرانگی شهر درونی‌اش رو به سستی می‌گذارد. بالعکس با قدرت گرفتن رنگ و رایحه شهر، او روحیه می‌گیرد و شادمان در شهر ذهنی خود به خاطره‌سازی می‌پردازد. اگرچه این شهر پنهان با شهر آشکاری که ما می‌شناسیم تفاوت‌های ظاهری دارد ولی محتوایش همان است.